

ROBERT MARIĆ

ZELENA DOLINA

Tišina ožujskog jutra mirisala je na nadolazak toplijih dana. Zelena dolina, prekrivena jutarnjom sumaglicom u nestajanju, dozivala je sunčeve zrake koje su bivale sve jače i svjetlije, noseći blagu toplinu. Svakog trena boje su postajale sve življe, razdraganije.

Ovce su bile rasprostranjene duž čitave doline, pasući, naizgled bezbrižno, slasnu travu. Stara ovca, majka Ba, pasla je u društvu s još nekoliko starijih ovaca.

- Gle, evo tvog sina! Trči prema nama što ga noge nose. Kako je smiješan, onako nespretno - obrati se jedna od ovaca staroj majci Ba.

Majka Ba podiže pogled iz trave i, doista, ugleda malog ovnića Ba kako juri prema njoj.

- Mama Ba! Mama Baaa! - zaustavi se zapuhani ovnić Ba, drhtavih nogu, na nekoliko koraka od grupice starijih ovaca i pozva majku. Glasić mu je bio nekako čudan i prepun straha.

- Što je, sinko moj? Što te je to tako uplašilo? - upita majka Ba, prilazeći mu polako i smireno.

- Mama Ba, želio bih s tobom razgovarati, ali ne ovdje, da nas svi čuju; pođimo nekamo dalje od ovih tvojih baba koje mi se uvijek nešto rugaju i zadirkuju me - slabim, jedva čujnim glasom prozbori ovnić Ba, što je majku iznenadilo i prvi put joj izazvalo tužnu mučninu u utrobi, jer mali ovnić Ba bio je poznat kao najgrlatiji i najveseliji među svojim vršnjacima, a starije ovce su se često šalile na račun njegove dreke i vike.

- U redu, sinko, pođimo tamo - pokazala mu majka Ba glavom prema samom rubu Zelene doline, te otrčase i stigoše u hladnu sjenu početka šume.

Majka još jednom pogleda put starog pastira koji je spavao na suprotnom kraju doline, a ni psi ih još nisu ugledali, pa se nadala da će imati dovoljno vremena za saslušati sina, dok ih ne dođu otjerati.

- Onda, sine moj, što te je iznenada tako jako opeklo, a da nije moglo pričekati dok ne završimo s pašom? - upita majka Ba mirnim i toplim glasom, kakav jedino iz majke može poteći, nadajući se da ovnić ne primjećuje njezinu nemirnu slutnju.

- Mama, strah me je!

- Čega? Čega te je strah, ovniću moj mali? To me od tebe čudi - reče i pomazi ga svojom glavom uzduž čitava runa.

- Nestao je moj najbolji prijatelj, ovnić Be, znaš ga. Nigdje ga nema. Pitao sam neke starije ovce, pitao sam i njegovu majku, ali svi su me nekako čudno gledali i nitko mi ništa nije htio reći.

- Ah, to tebe muči! Pa, sigurno ga je vlasnik prodao nekome.

- Ali, zašto? Zašto bi ga vlasnik nekome prodao?

- Ovniću moj mali, ti si još mlad da bi razumio, stoga ti nitko ništa nije ni rekao. Pa ti još ni ne hodaš kako treba.

- Ali hoću znati zašto. Reci mi!

- Ha... Dobro. Ti znaš da se djeca vole igrati s ovnićima. Možda je dijete nekog susjeda poželjelo ovnića, pa mu ga je vlasnik prodao... ili čak darovao. Njemu je sad tamo sigurno lijepo. Zacijelo se igra s djecom.

Maze ga i tetoše. Hajde sad, igray se tamo s vršnjacima, uskoro će nas pastir otjerati natrag, čudim se kako nas psi još puštaju na miru. Ne razbijaj tu svoju glavicu glupostima. Samo se ti igray.

Smrklo se. Ovce su spavale u velikoj staji, zbijene jedna pokraj druge, grijući se tijelima. Jedino ovnić Ba je bio budan, prožet do tada nepoznatim osjećajem neizvjesne tuge i tjeskobe. Nedostajao mu je mali prijatelj. Iz polupospane zbunjenosti su ga prenuli teški

koraci. Začuo je kako se vrata staje otvaraju. Ušao je krupan čovjek, njihov vlasnik, i hodao među usnulim ovcama. Dograbio je jednog ovnića s kojim se ovnić Ba nije baš najbolje slagao. Sigurno će i njega prodati - pomisli ovnić Ba. Čovjek je podigao ovnića na ramena, a on je sanjivo blejao i bunio se. Vrata su se za njima zatvorila. Ovnić Ba tiho priđe vratima i počne viriti kroz jednu od brojnih pukotina na njima. Čovjek spusti ovnića s ramena, odvuče ga do starog oraha, zaveže mu jedan kraj konopa za nogu, a drugi za stablo. Bila je mjesečina i ovnić Ba je sve jasno mogao vidjeti. Čovjek uđe u kuću, a odmah potom se pojavi s nekim predmetom u ruci, čiji sjaj na mjesečini je ovniću Ba bio stran jer nikada do tada nije vidio tu stvar. Vezani ovnić bio je miran, nije se više bunio. Čovjek mu priđe, podigne mu jednom rukom glavu, a drugom zamahne onim sjajućim predmetom i zabije mu ga u vrat. Čuo se samo tihi jecaj, a potom krkljanje nemoći. Ovnić se srušio na zemlju. Čovjek ga odveže od oraha i onako beživotnog odnese u malu staju pokraj kuće.

Ovnić Ba, stajao je dugo vremena kao zaleđen, ne mogavši skrenuti pogleda s tamne mrlje krvi pod orahovim stablom. Počeo se tresti. Dugo mu je trebalo da se smiri. Ostale ovce su i dalje spavale. Došulja se do majke Ba i počne je njuškom tresti: - Mama Ba! Mama Ba, probudi se!

- Št... Što je sad opet, sinko? Zašto ne spavaš?

- Mama, mama! Onaj čovjek... Onaj čovjek... Mama, mama!

- Ovniću moj, smiri se! Što je? Što ti je? Reci svojoj majci. Koji čovjek...? Što?

- Onaj čovjek... zabio je nešto sjajno ovniću, znaš, onome što sam se s njime posvađao, zabio mu je nešto u vrat, a onda je potekla krv, ovnić se srušio i... i čovjek ga je odnio.

- Slušaj me sad, sinko moj. Slušaj me dobro. Ti znaš da smo mi ovce, to sam ti već rekla u nekoliko navrata, da nas ljudi čuvaju i goje nas. Ali isto tako znaš, i to sam ti govorila, da život nije vječan, da jednom dođe neminovna smrt. To je prirodno i ovce se ne boje smrti.

- Znam ja to, ali on je bio mlad, još gotovo dijete...baš kao i ja. Zar smrt ne dolazi samo starim ovcama?

- Ne, sine, smrt ne bira. Moraš shvatiti. Moraš se s time pomiriti.

- Ali, zašto, majko? Zašto je onaj čovjek ubio ovnića?

- Sine, mi smo njihova hrana i...

- Hrana?!

- Da, hrana. Oni vole jesti male ovniće. Oni moraju jesti. Nema tu ničeg strašnog, i mi jedemo travu. Ubijamo je.

- Ali, to znači da će i mene...

Majka Ba je šutjela.

I ovnić Ba zašutje, pogleda nekamo u daleki mrak, kao da vidi kroz krhke zidove staje, zatim se neuobičajeno smireno obrati majci:

- Da, sad shvaćam. Samo ne razumijem jedno: sve stare ovce to znaju i mirno gledaju kako im kolju djecu.

- Sinko, mi smo životinje, mi nemamo osjećaja. Mi ne plaćemo. To bi bilo glupo. Istina je da neke stvari vrlo dobro razumijemo, a za koje čovjek misli da su nam nedostupne, no mi smo se odavno pomirili s time i mora nas veseliti da smo nečija hrana, da netko živi pomoću našeg mesa, grije se našom vunom, pije naše mlijeko...

- Ne, ne, nemoguće! Ne može to tako biti. Zašto se onda radujemo, zašto se igramo, mi mladi ovnići?

- Radujete se jer ste mladi. Mladost i veselje su u vama i ne treba tu više nikakvo drugo objašnjenje. Trči i sutra... i prekosutra... trči i veseli se.

Ovnić Ba više ne progovori. Udalji se od majke, koja mirno nastavi spavati. Pobjeći ću - mislio je - pobjeći ću čim svane, čim nas puste u dolinu. Moram pobjeći, prije nego bude kasno.

S prvim zrakama sunca, ovce su nastanile Zelenu dolinu, baš kao i jutro prije. Ovnić Ba je trčkarao s vršnjacima, svako malo pogledavajući ka pastiru, čekajući da zaspi. Malo po malo, korak po korak, udaljavao se od sredine i sve se više približavao gustoj šumi. Pastir je napokon zaspao na starom mjestu. Ovnić Ba se osvrnu lijevo, pa desno. Psi su trčkarali za mladim ovnićima. Sve je bilo uobičajeno. Majka Ba je pasla u društvu starijih ovaca.

Uputio se u nepoznatu šumu. Pobjegao je. Trčao je što je brže mogao, unatoč neispavanosti koja ga je zanosila. Posrtao je. Oštro grmlje ga je grebalo na nekoliko mjesta, raskrvarilo ga, ali on to nije ni zapazio. Bilo je važno što više se udaljiti od Zelene doline. Trčao je i trčao. Zalazio je sve dublje u šumu. Neće oni mene pojesti - mislio je dok je trčao. Napokon, kad mu je ponestalo snage, i zaključio da je dovoljno odmakao, stane da malo odahne. Srce mu je snažno lupalo. Znao je da će ga tražiti, ali nije imao više snage, a i glad ga je hvatala. Pojeo je nešto trave čudna okusa i legao pod veliko stablo. Ovdje ću se samo na tren odmoriti, da mi se vrati snaga, pa nastavljam dalje - mislio je, a onda ga počne hvatati san. Plaćao je ceh neprospavanoj noći, a umor je pojačavala i sva ona doživljena zbunjenost i jeza slike na sinoćnjoj mjesečini. Zaspao je.

Probudio ga je pseći lavež. Nije znao koliko je vremena prošlo od trenutka kad je zaspao, ali dobro je znao da mora dalje, da ga gone iskusni psi koji s lakoćom pronalaze izgubljene i odlutale ovce. Nastavio je trčati, ali osjećao je kako ga mlade i još nedovoljno razvijene noge izdaju. Ne smiju me uhvatiti! Ne želim da me pojedu - prolazilo mu je uzburkanim mislima. Psi su mu bili sve bliže.

Došao je do malog potoka. Nije ga bio u stanju preskočiti i nije znao što bi. Psi samo što ga nisu dograbili. Tek neznan tren se dvoumio, a onda skočio u potok, prepustivši se snazi bistre vode neka ga nosi u nepoznato.

Nakon nekog vremena lajanje se više nije čulo. Psi su zacijelo sad zbunjeni i vrte se kao ljudi oko onog mjesta gdje je skočio. Neće vjerovati da je skočio, neće znati gdje je, što će ih još više razdražiti - gotovo se veselio ovnić Ba, gutajući vodu i kadšto zapevši za poneku zalutalu suhu grančicu.

Potok je postajao sve širi. U daljini je začuo nešto nalik na muklu grmljavinu, dok se voda sve više uzburkavala, a dno nestajalo pod nogama. Osjetio je kako pada, kako postaje dio ogromne spuštajuće vode, vodopada. Odjednom više ništa nije vidio ni čuo. Nije ništa osjećao. Kao da je usnuo dubok san.

Otvorio je oči. Ničega se nije sjećao. Nije znao ni tko je on . Ali kao da mu to nije ni bilo važno. Ništa, baš ništa mu nije bilo važno. Nalazio se na nečemu neodređenom, visoko iznad vodopada. Bio je nekako previše visoko, a opet, vidio je posve jasno beživotno tijelo mlade ovce, izbačene na veliki kamen, nekoliko metara ispred vodopada. Ništa nije osjećao prema mrtvom ovniću. Prožimao ga je jedino ugodan osjećaj slobode i bestjelesnosti. Nije bio u stanju razmišljati. Činilo mu se da je oduvijek takav, da će takav i ostati. Napuštao je sliku nepomičnog ovnića na stijeni pokraj vodopada, uspinjući se sve više, osjećajući se sve ugodnije i mirnije...